

льно також повідомити студентів про різні погляди на шляхи і її вирішення різні наукові школи та їх найвизначніших представників, бачення цього питання науковцями ВЗО. Для зняття мовних та смислових труднощів в тексті необхідно виконати такі передтекстові завдання як:

- фонетичне опрацювання термінів, власних назв, яке приводиться під час групового та індивідуального проговорення з опорою на їх письмову форму та транскрипцію;
- лексичне опрацювання термінів /переклад інтернаціональних слів похідних, складних, конвертованих слів, дефініція простих термінів/;
- опрацювання граматичних структур, які викликають труднощі при читанні /дісприкетникові звороти, часові форми в пасивному стані/;
- постановка передтекстових завдань, які будуть виконані після прочитання тексту, та регламенту роботи, який визначається об'ємом і складністю тексту.

Після виконання цих завдань можна перейти до самостійного читання студентами тексту про себе.

На етапі виконання після текстових вправ необхідно провести контроль розуміння прочитаного. Для цього студентам можна поставити такі завдання:

- дати відповіді на дотекстові та післятекстові запитання стосовно отриманої інформації;
- знайти факти, які підтримують ту чи іншу наукову школу, гіпотезу автора тексту, тощо;
- узагальнити інформацію;
- поділити текст на смислові частини;
- знайти речення, які передають основну думку в кожній частині;
- придумати підзаголовки до частин тексту;
- висвітлити точку зору автора на проблему;
- виділити нову інформацію, отриману з тексту.

Для індивідуального контролю розуміння тексту доцільно виконати тести множинного та альтернативного вибору.

Метою завершального етапу роботи з текстом є підготовка студентів до переказу тексту. Для цього їм можна запропонувати такі завдання як:

- скласти план переказу статті;
- укласти словник нових слів та термінів по проблемі;
- висловити власне ставлення до порушених питань;
- відібрати матеріал для написання анотації, реферату, виступу з повідомленням на студентській науковій конференції;
- відобразити інформацію з тексту на графіках, укласти її в таблицю, схему, тощо.

Виконання таких завдань при навчанні переглядового читання спеціальних текстів із студентами природничого факультету Житомирського педагогічного університету довело їх дидактичну вірність та методичну доцільність.

Памірський М.С.,
Шабадей Н.П.

кафедра іноземних мов ЖДПУ

КРИТЕРІЙ ДОБОРУ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕКСТІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ПЕРЕГЛЯДОВОГО ЧИТАННЯ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Діючою навчальною програмою з англійської мови на неспеціальних факультетах передбачено досягнення студентами такого рівня володіння мовою, який дозволяє по закінченню курсу читати автентичну літературу за спеціальністю. В зв'язку з цим зростає роль навчання читання в порівнянні з навчанням інших видів мовленнєвої діяльності.

Читання спеціальної літератури на іноземній мові поглиблює знання студентами інших навчальних предметів, розширює їх світогляд, сприяє накопиченню актуальної наукової інформації. Це дає можливість студентам підготувати змістовні повідомлення, реферати, відібрати матеріал для курсових, дипломних робіт, наукових досліджень.

Серед різних видів читання (ознайомлювального, вивчаючого, переглядового) на природничому факультеті доцільно приділяти більше уваги оглядовому читанню, що обумовлено необхідністю формування вміння швидко обробляти тексти з великого інформаційного потоку друкованої інформації. Навчання переглядового читання передбачає формування у студентів вміння орієнтуватися у логіко-смислової структурі тексту, знаходити і відбирати нову та задану інформацію з кількох джерел.

При формуванні цих вмінь важливу роль відіграють навчальні тексти. Правильний вибір текстів для навчання переглядового читання є запорукою успішного формування згаданих вмінь.

Якими критеріями повинен користуватися викладач при доборі навчальних текстів? Наш практичний досвід роботи показує, що для навчання переглядового читання слід відбирати інформативні, насичені новими фактами тексти. Такі тексти забезпечують можливість виконання завдань різної складності студентами з різним рівнем початкової підготовки. Особливо важливо керуватися цим критерієм при доборі навчальних текстів для студентів I курсу, серед яких є випускники спеціалізованих шкіл, гуманітарних гімназій, ліцеїв, де відбувалось поглиблене вивчення іноземної мови, та випускники

сільських загальноосвітніх шкіл, які в силу об'єктивних обставин отримали недостатній рівень володіння іноземною мовою. Інформативна насиченість текстів дозволяє викладачу розробити завдання різного рівня складності та забезпечити навчальний процес у групах студентів з різним рівнем підготовки. Виконання таких завдань сприяє вирівнюванню знань слабких студентів до рівня середніх, середніх до рівня сильних. Насиченість навчальних текстів інформацією робить можливим 100% охоплення студентів групи індивідуальними завданнями.

Важливим критерієм при доборі навчальних текстів є наявність міжпредметних зв'язків. Студентам 1 курсу природничого факультету легше буде орієнтуватися у текстах з зоології безхребетних, морфології рослин, неорганічної хімії в той час, як для студентів 2 курсу слід добирати тексти з анатомії, цитології, гістології, геології тощо.

Знання студентами програмного матеріалу з цих дисциплін, які вони здобувають під час вивчення цих курсів рідною мовою, сприяє їх орієнтуванню в автентичних текстах за спеціальністю, знімає труднощі в розумінні значення термінів, допомагає розширенню і поглибленню знань, отриманих на заняттях з відповідних предметів.

При доборі навчальних текстів слід звернути увагу на поступовість вживання граматичних структур, які визначають правильність розуміння текстів. В текстах для студентів 1 курсу слід уникати надмірного вживання неособових форм дієслова та граматичних структур, до яких вони входять. Створюють труднощі для розуміння змісту довгі складнопідрядні речення з граматичними явищами, які студентами 1 курсу при вивченні іноземної мови у вузі ще не вивчалися (Conditional Sentences, Sequence of Tenses, etc.).

Велике розмаїття текстів за спеціальністю дозволяє відібрати тексти, де розуміння прочитаного забезпечується знанням граматичних структур, які вивчаються на 1 курсі (часи групи Simple, Passive Voice, Modal Verbs, Word Order). Врахування цього критерію при доборі навчальних текстів сприяє поступовому переходу до автентичних текстів і самостійної роботи з науковою літературою на іноземній мові.

Ретельний підбір навчальних текстів за перерахованими критеріями допомагає викладачу розробити вправи для зняття мовних та смислових труднощів тексту, відібрати лексику, яка буде опрацьовуватися на заняттях, поліпшити контроль розуміння прочитаного студентами тощо.

Врахування інформативної насиченості, наявності міжпредметних зв'язків, поступовості у використанні граматичних структур сприяє досягненню мети, визначеної діючою програмою з іноземних мов для неспеціальних факультетів.

Таблиця

Критерії добору спеціальних текстів для навчання переглядового читання

№	Назва критерію	Мета
1	Інформативність і насиченість новими фактами	Забезпечення виконання завдань різної складності студентами з різним рівнем підготовки
2	Наявність міжпредметних зв'язків	Полегшення орієнтування студентів у текстах з різних галузей біології та хімії
3	Поступовість вживання граматичних структур	Зняття граматичних труднощів

Памірська Л.Ю.,
Кравець О.Є.,
кафедра іноземних мов ЖДПУ

ПОЧАТКОВІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ЧИТАННЯ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ ТЕКСТІВ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗОШ

Старший шкільний вік - це час пошуків та відкриттів. Учні старших класів полюбують досліджувати, експериментувати. Це вік, коли учні користуються свіломо поставленою метою, своїми намірами. Правильно підібрані спецтексти для читання дозволяють учням реалізувати свої потреби.

Лінгвістичні особливості спецтекстів, особлива синтаксична структура речення, термінологія, специфічна лексика, неологізми говорять про необхідність розробки спеціального комплексу вправ, які направлені на оволодіння лінгвістичними одиницями текстів науково-популярного, політичного, природничого та країнознавчого характеру.

В методиці навчання читання існує ряд робіт, які присвячені, в основному, навчанню читання художніх текстів (Вайсбурд М.Л., Фоломкіна С.К., Ленська О.А. та ін.) Метою нашої статті є спроба розробити серію вправ на початкових етапах навчання читання спецтекстів.

За Пассовим Ю.І. існують такі етапи навчання читання читання: дотекстовий, текстовий та післятекстовий. /Основи методики навчання іноземних мов.-М.:1977-296с./

Пропонуємо роботу з формування вмінь читання спецтекстів починати з проміжного етапу, який не пов'язаний зі змістом конкретного тексту але має відношення до конкретного типу тексту /політичного, країнознавчого історичного, тощо./